

Post-refo

Interim-predikant Reintje Joke Stomphorst coacht wat zij noemt ‘post-refo’s’, als professional en ervaringsdeskundige. *Woord & Dienst* interviewde haar kort voor de tweede door haar in december georganiseerde ‘refoorbijdag’.

Brede weg

“De eerste ontmoetingsdag voor post-refo’s was in november. Overweldigend veel belangstelling van media en collega’s en vooral veel herkenning bij de deelnemers. Bij sommigen van hen ligt de emotie dieper: je hebt geleerd te praten over het meest wezenlijke, de staat van je ziel. Als je je orthodoxe, bevindelijke achtergrond achter je gelaten hebt, dan kun je daarover met je familie niet meer praten, want je hebt niet meer dezelfde basis. Het oordeel over jou – jij bent de brede weg gegaan – staat dat in de weg. Het is een worsteling, voor beide partijen, want je houdt van elkaar. Ouders lijden eraan dat hun kinderen ervoor kiezen hun eigen weg te gaan, terwijl zij hen ‘in de waarheid’ hebben geprobeerd op te voeden. De kinderen lijden eraan dat ze niet mogen zijn wie ze willen zijn. Dat hun de steun, die je soms zo nodig kunt hebben bij het gaan van je eigen weg, wordt onthouden. Er is veel zelfonderzoek, bij beide partijen. In reformatorische, bevindelijke kring gelooft men in de uitverkiezing, dus ouders hebben ook niet alles in de hand. Maar hun verdriet is groot, zeker als je bedenkt dat het niet gaat om iets voor deze tijd, maar voor eeuwigheid. Dan heb je de lading wel te pakken, ja.”

Tegenover

“Als je je als ‘refo’ voor het eerst, en bij jezelf, kritische vragen stelt bij de theologie en de gedragsregels van het bevindelijk geloof, dan kan dat behoorlijk schrikken zijn. Ineens voel je het tegenover... Eerst

Het orthodox, bevindelijk gereformeerd geloof achter je laten, is niet een stap die je lichtzinnig zet. Bovendien blijkt die verstandelijk genomen beslissing soms emotionele implicaties te hebben die je niet voorzag.

Nelleke de Jong - van den Berg

doe je nog mee met de uiterlijke dingen, maar je bent al aan het vervreemden. Tot het op zeker moment onhoudbaar wordt en je stopt met ‘die poppenkast’, zoals ik het velen heb horen zeggen. Dat voelt dan als een bevrijding. Meestal op een ‘natuurlijk’ moment, als je uit huis gaat voor je studie, of gaat trouwen en verhuist.”

“Na de middelbare school ging ik naar de gereformeerde sociale academie in Ede. Bij de lessen ethiek en vooral op de studentenkamers werd heel wat afgediscussieerd.”

Vervreemding

“De stap wordt zelden lichtvaardig gezet. Je bent immers opgegroeid met het idee dat het heil *binnen* de groep te vinden is. Het is makkelijker als een broer of zus je is voorgegaan. Je kunt je heel eenzaam voelen, van je familie vervreemden doordat je, om ruzie te voorkomen, het contact mijdt. Bij grote familiegebeurtenissen als bruiloften kan dat pijnlijk zijn, je staat erbuiten of er ontstaan ongemakkelijke situaties.

Overigens worden niet alle post-refo’s buitenkerkelijk, er zijn er ook die hun plaats vinden in andere kerkelijke gemeenten, bij een kerk die past bij hun veranderende godsbeeld.’

Zelf is ze van christelijk-gereformeerd hervormd geworden, en nu dus PKN. “Op mijn twintigste, in mijn derde jaar op de academie. Ik heb mijn man, toen nog mijn

vriendje, vlak voor mijn overstap gevraagd mee te gaan naar de catechisatie van de CGK, zodat hij wist ‘waar ik vandaan kwam’. Eerder was hij al eens mee op een vakantie waarin ook een weekend viel. Op zondag las mijn vader dan altijd een preek. Of we luisterden een bandje. Dat was hij niet gewend, hij was gereformeerd synodaal, zeg maar gewoon gereformeerd. Hij is met mij hervormd geworden.

Maar ik hield het gevoel dat ik iets met al die godsbeelden moest, met de manier van met de Bijbel omgaan. Daarom ben ik theologie gaan studeren.

Ik heb veel aan de gesprekken op de sociale academie en later in mijn dispuut gehad. Ze hebben me geholpen helder te krijgen wat ik aan refo-achtergrond in mij had. In je jeugd ben je je niet voortdurend bewust van wat je leert. In die gesprekken ontdekte ik wat ‘wij post-refo’s’ gemeenschappelijk hebben. Oké, dat is dus onze opvoeding en hoe gaan we daar nu mee om?”

Life event

“Op momenten van crisis in hun leven, ziekte bij henzelf of een naaste, een sterfgeval, relatieproblemen of een scheiding, blijkt vaak dat post-refo’s met hun verstand wel afstand genomen hebben van het geloof van hun jeugd, maar dat de ‘gevoelslading’ ervan toch komt opspelen. Kennelijk grijp je op zo’n moment toch terug op het oude referentiekader. Dat was immers lange tijd de manier waarop je met zingevings- en levensvragen aan de slag ging.”

Reintje Joke Stomphorst: 'In crisissituaties kan het geloof van de jeugd toch weer opspelen'

"In het tweede jaar van mijn studie theologie werd ik moeder. Ik beviel van een tweeling. Onze oudste wordt in januari 25. Het andere kindje is overleden toen het drie maanden was. De grote vragen van het leven drongen zich hernieuwd op. Mij was geleerd: het is een straf van God of 'de Heere is met je bezig'. Dat laatste betekende dat een gebeurtenis 'een doel' heeft. Iemand zei me dat ik nog 'in de genadetijd' leefde, nog kon terugkeren in de CGK. Het was goed bedoeld, maar hielp niet... Al heb je de vragen dan wel duidelijk op tafel. Ze vervolgens niet ontlopen helpt wél. Hoe confronterend dat ook is. Je weet met je verstand allang dat het zo niet werkt, dat kinderen niet worden opgeofferd. Je ként het verhaal van Abraham die Isaak... en ál die andere verhalen. Mijn werkstukken voor exegetische Oude Testament gingen allemaal over stervende kinderen: de zonen van de gastvrouwen van de profeten Elia en Elisa, het kind van David en Batseba, Job die zijn kinderen verliest."

Bewustwording

"Ik raad post-refo's aan hun rugzak eens leeg te halen en opnieuw in te pakken. Dan integreer je je basis in je huidige leven en ben je beter in balans. Waar ben je blij mee? Wat wil je bewaren omdat het je later nog van nut kan zijn? Wat heb je sinds je afstand nam bijgeleerd? Voldoet dat? Wat wil je verder ontwikkelen? Misschien meer kunnen genieten? De platte pret en het carnaval hebben we niet aangeleerd

gekregen. We hebben een hoog arbeids-ethos en verantwoordelijkheidsgevoel, willen iets betekenen. Maar de boog kan niet altijd gespannen zijn." *Lichter zinnvol leven*, zegt de brochure van Stomphorst's coachingspraktijk.

Na predikantschappen in het Twentse Weerselo en in Amstelveen-Buitenveldert is ze inmiddels vier jaar interim-predikant. Ze realiseerde zich, toen ze na enkele jaren interimmen de balans opmaakte, dat ze veel minder dan voorheen met postrefo's in contact kwam. En dus besloot ze een praktijk voor coaching voor hen op te richten. Sinds maart 2011 staat *Zayit* ingeschreven bij de Kamer van Koophandel. Ze koos de naam op grond van het verhaal van Noach: als het water je aan de lippen staat is er toch altijd weer hoop, de olijftak die de duif terugbrengt. Maar ze verwijst ook graag naar Psalm 52:10: *Maar ik ben als een groene olijfbloem in het huis van God, ik vertrouw op de liefde van God voor eeuwig en altijd.* Na de goed bezochte refoorbij-dagen in november en december wil ze vanaf januari themabijeenkomsten beleggen, over Godsbeelden en over Familie. "En ik ga refo

ouders en post-refo kinderen uit één gezin rond één tafel uitnodigen. Dat is spannend. De vraag is of je voor allebei gesprekspartner kunt zijn. Ik zou willen bespreken wat hen bindt, én wat de thema's zijn waarover ze besluiten niet meer te spreken – in wezen een pastoraal traject. Met alle respect, ik vind dat de collega's binnen de reformatorische kerken deze bemiddelende rol wat laten liggen. Er wordt vooral voor afgedwaalde kinderen gebeden..."

Reintje Joke Stomphorst heeft het gevoel dat ze met *Zayit* in het voetspoor van haar in mei overleden vader treedt. Hij ging toen hij met de vut was alsnog theologie studeren. "Hij wilde weten wat er gedacht kon worden op dat terrein. Hij heeft daar voor zichzelf ruimte voor gevonden. Als hij in het kerkblad zag dat gemeenteleden zich hadden 'onttrokken', ging hij toch altijd nog even bij hen langs."

Nelleke de Jong - van den Berg is freelance tekstschrijver: www.bergindepolder.nl

Meer informatie over de praktijk van Reintje Joke Stomphorst: www.zayit.nl.